

Criminologia I

Prof. Dra. Virginia Soldino Garmendia

Departament de Dret Penal

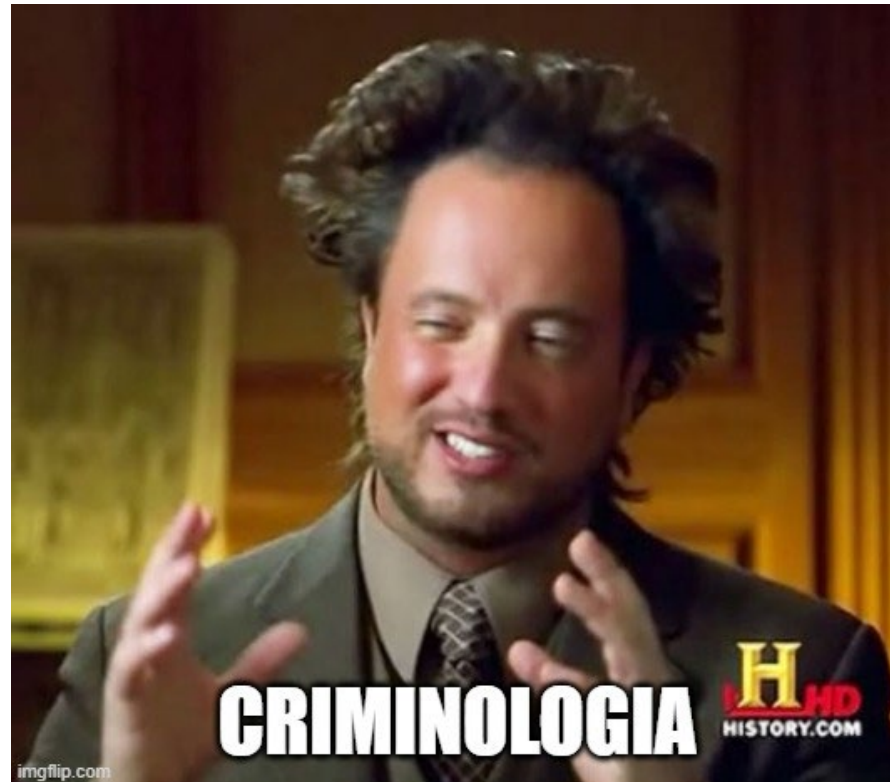
**Institut Universitari d'Investigació
en Criminologia i Ciències Penals**

virginia.soldino@uv.es

Tema 1

La criminologia com a ciència empírica i interdisciplinària

Definició de criminologia

“Ciència empírica i interdisciplinària que s'ocupa de l'estudi del crim, de la persona de l'infractor, de la víctima i del control social del comportament delictiu, i tracta de subministrar informació vàlida, contrastada, sobre la gènesi, la dinàmica i les variables principals del crim —considerat com a problema individual i com a problema social—, com també sobre els programes de prevenció eficaç del crim, sobre les tècniques d'intervenció positiva en l'home delinqüent —i en la víctima— i sobre els diversos models o sistemes de resposta al delicte”.

(García-Pablos de Molina, 2016, p. 19)

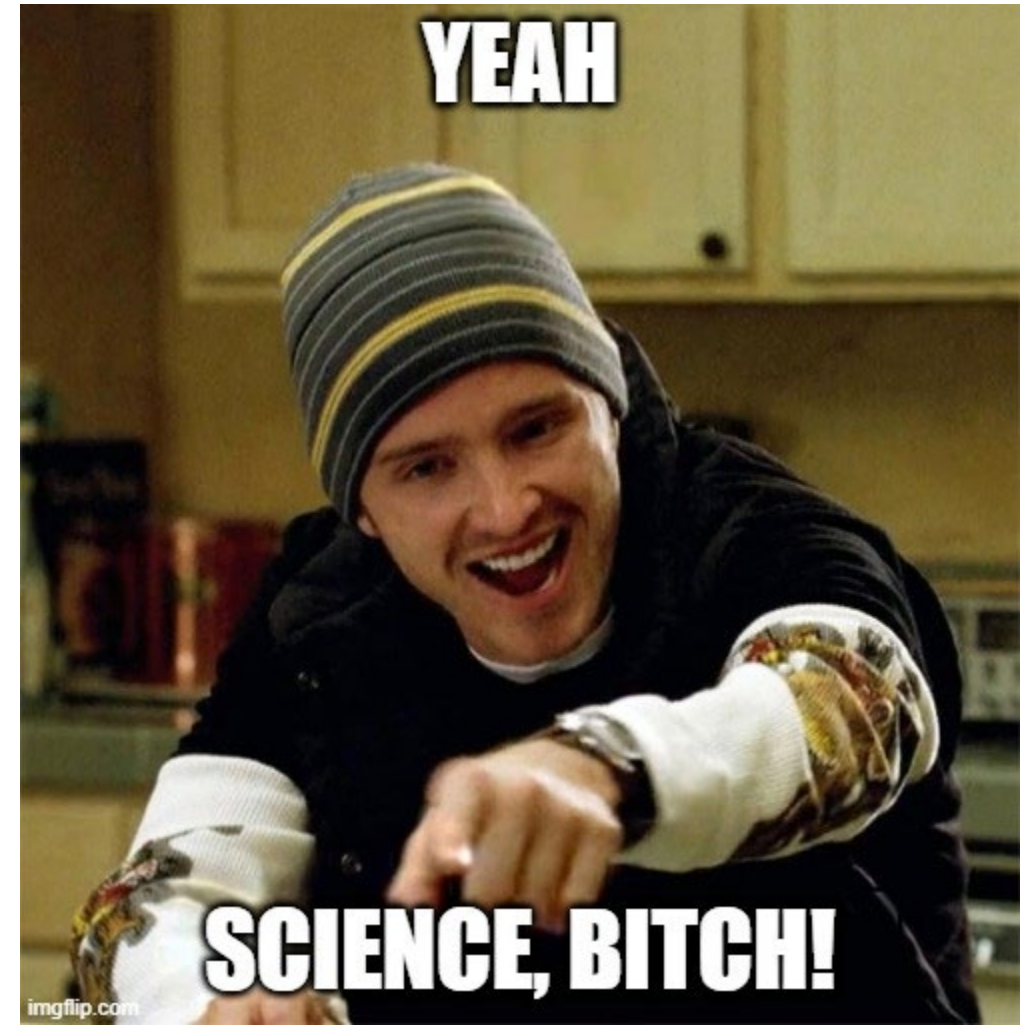
- Mètode: empirisme i interdisciplinarietat.
- Objecte: anàlisi del delicte, del delinqüent, de la víctima i del control social.
- Funcions: explicar i prevenir el crim, intervenir en la persona de l'infractor i avaluar els diversos models de resposta al crim.

La criminologia com a ciència

LA CRIMINOLOGIA ÉS UNA CIÈNCIA

- Aporta informació vàlida, fiable i contrastada sobre el problema criminal.
- Informació obtinguda gràcies a un mètode (empíric) que recolza en l'anàlisi i l'observació de la realitat.
- La criminologia disposa d'un objecte de coneixement propi, d'un mètode i d'un cos sòlid de doctrina sobre el fenomen delictiu avalat per més d'un segle d'investigacions.
- Ciència empírica *vs.* ciència exacta.

Mètode de la criminologia: empíric i interdisciplinari

- Mètode empíric: anàlisi i observació de la realitat, experimentació i inducció.
- L'objecte (delicte, delinqüent, víctima i control social) pertany al món real, és verificable i mesurable.
- La criminologia cerca conèixer la realitat per a explicar-la.
- No necessàriament experimental: en molts casos l'experimentació és inviable o il·lícita → ús d'altres tècniques no experimentals.
- El principi interdisciplinari: síntesi, integració i coordinació de la informació sectorial procedent de les altres disciplines interessades pel fenomen delictiu.
 - Cada conclusió particular es corregeix i s'enriqueix quan es contrasta amb les obtingudes en altres àmbits i disciplines.

Mètode de la criminologia: empíric i interdisciplinari

ACTIVITAT PRÀCTICA

L'experimentació en criminologia té importants límits ètics i legals, sobretot quan l'experimentació implica d'una manera o altra una inducció a cometre infraccions; però també sempre que puga produir conseqüències negatives en els qui s'impliquen en l'experiment.

Zimbardo: <https://www.youtube.com/watch?v=1jdOoxnr7AI>

1. Quina classe de conseqüències van tenir aquestes experiències per als participants?
2. Quina classe de responsabilitats ètiques i jurídiques tingueren per a qui les va organitzar?

Comissions d'ètica en investigació experimental

VNIVERSITAT ID VALÈNCIA Comissió d'Ètica en Investigació Experimental

La Comissió Bioseguretat Experimentació i Benestar Animal Ètica i Investigació en Humans Recursos

El Comitè

Inici > Ètica i Investigació en Humans > El Comitè > Presentació

Presentació	<h2>El Comitè</h2> <p>El Comitè d'Ètica d'Investigació en Humans (CEIH) és l'òrgan col·legiat encarregat d'avaluar i fer el seguiment dels projectes d'investigació científica que es duguen a terme a la Universitat de València i que impliquen:</p> <ul style="list-style-type: none">» Intervencions en éssers humans.» Utilització de mostres biològiques d'origen humà.» Utilització de dades de caràcter personal. <p>El comitè el compon un grup multidisciplinari que realitza la seua labor amb imparcialitat, independència, i amb escrupolós respecte pel principi de confidencialitat</p>
Competències	
Funcions	
Reglament	

<https://www.uv.es/comissio-etica-investigacio-experimental/ca/etica-investigacio-humans/comite/presentacio.html>

Rèplica a Zimbardo
<https://www.youtube.com/watch?v=WaZCHpqEei0>

Mètodes i tècniques d'investigació

El disseny d'un projecte d'investigació ha de tenir en compte les fases següents:

- a)* Concreció de l'objecte d'estudi. Quina és la pregunta a la qual es vol respondre?
- b)* Recol·lecció de les dades existents respecte a la qüestió que s'investiga.
- c)* Anàlisi del que revelen les dades obtingudes.
- d)* Presentació dels resultats en el context d'una determinada explicació teòrica.

- Mètodes quantitativs/qualitatius/mixtos.
- Dissenys transversals (un sol mesurament del fenomen o variable examinada) / longitudinals (diversos mesuraments en diferents moments temporals).

Mètodes i tècniques d'investigació

MÈTODES QUANTITATIUS

- Experiment: esbrinar quins factors o quina intervenció causa un resultat determinat.
- Quasiexperiment: en la realitat social és difícil reproduir les condicions d'un laboratori (intervenció d'altres factors que no es poden modificar ni aïllar) → l'investigador crea dos grups equivalents.
- Enquestes: qüestionari dirigit a aconseguir una sèrie de dades.
- Estadístiques oficials: dades que recull l'Administració pública per a conèixer xifres sobre la delinqüència i l'actuació de les mateixes institucions.
 - Perspectiva realista: hi ha una xifra negra; però si aquesta dada fora coneguda, no canviaria la visió que tenim de la delinqüència.
 - Perspectiva construccionista: les estadístiques oficials reflecteixen més aviat les decisions i els processos de les institucions que elaboren les estadístiques que no la realitat del delictes.
 - Perspectiva radical: el biaix es troba en la definició i l'aplicació de la llei penal. Les estadístiques oficials sempre reproduïen la mateixa foto de la delinqüència.

Mètodes i tècniques d'investigació

ACTIVITAT PRÀCTICA

Tenint en compte les dades de l'últim anuari estadístic del Ministeri de l'Interior:

S'ha incrementat el nombre de detencions per agressions sexuals amb penetració a Espanya en els últims cinc anys?

Per quina mena de delicte solen ser detinguts els menors d'edat a Espanya?

Quin és el percentatge de dones recluses a Espanya?

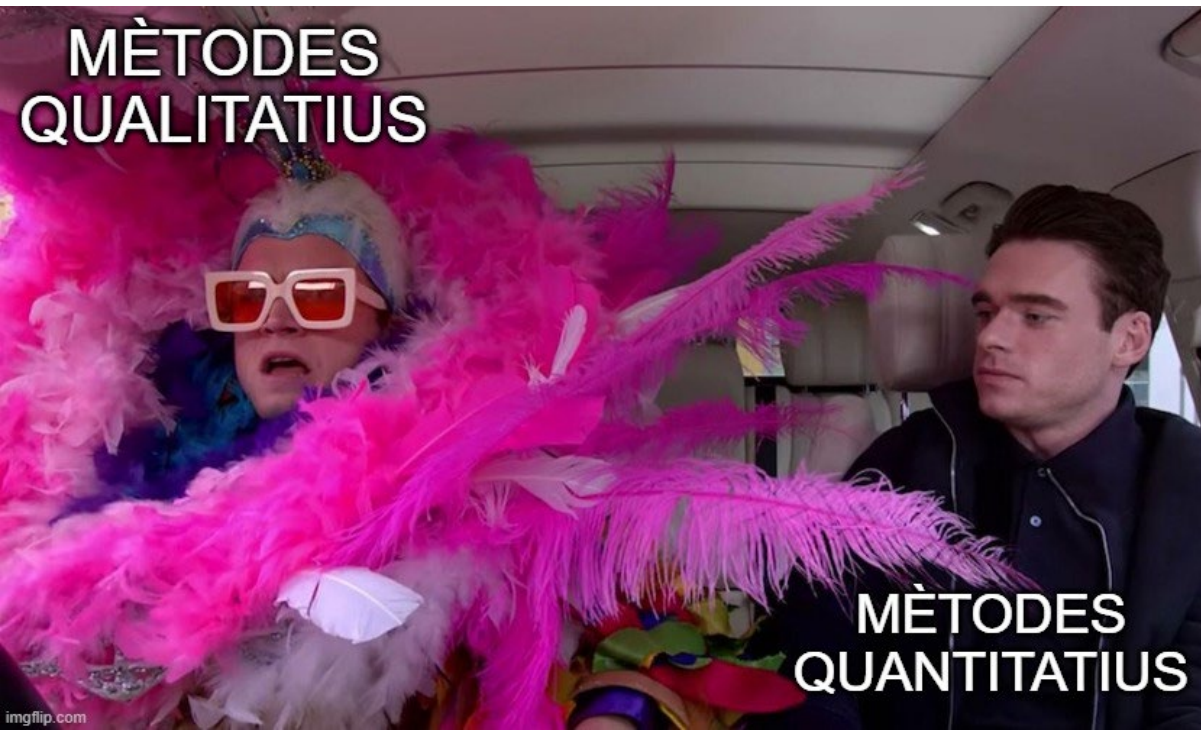
Quina és la tipologia delictiva predominant entre la població reclusa?

Mètodes i tècniques d'investigació

MÈTODES QUALITATIUS

Interpretar el significat d'un fenomen

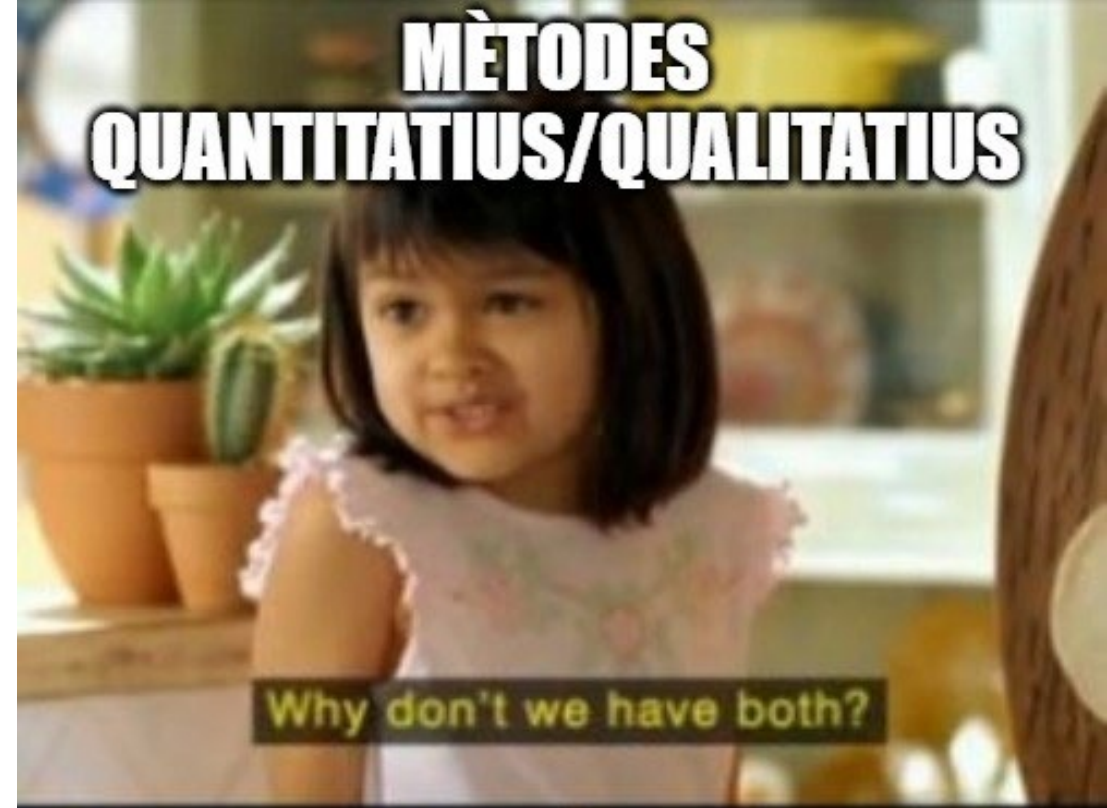

- Observació: externa o participant.
- Entrevistes i grups de discussió: significat que un fet determinat té per a la persona entrevistada.
- Anàlisi documental.

Mètodes i tècniques d'investigació

MÈTODES MIXTOS

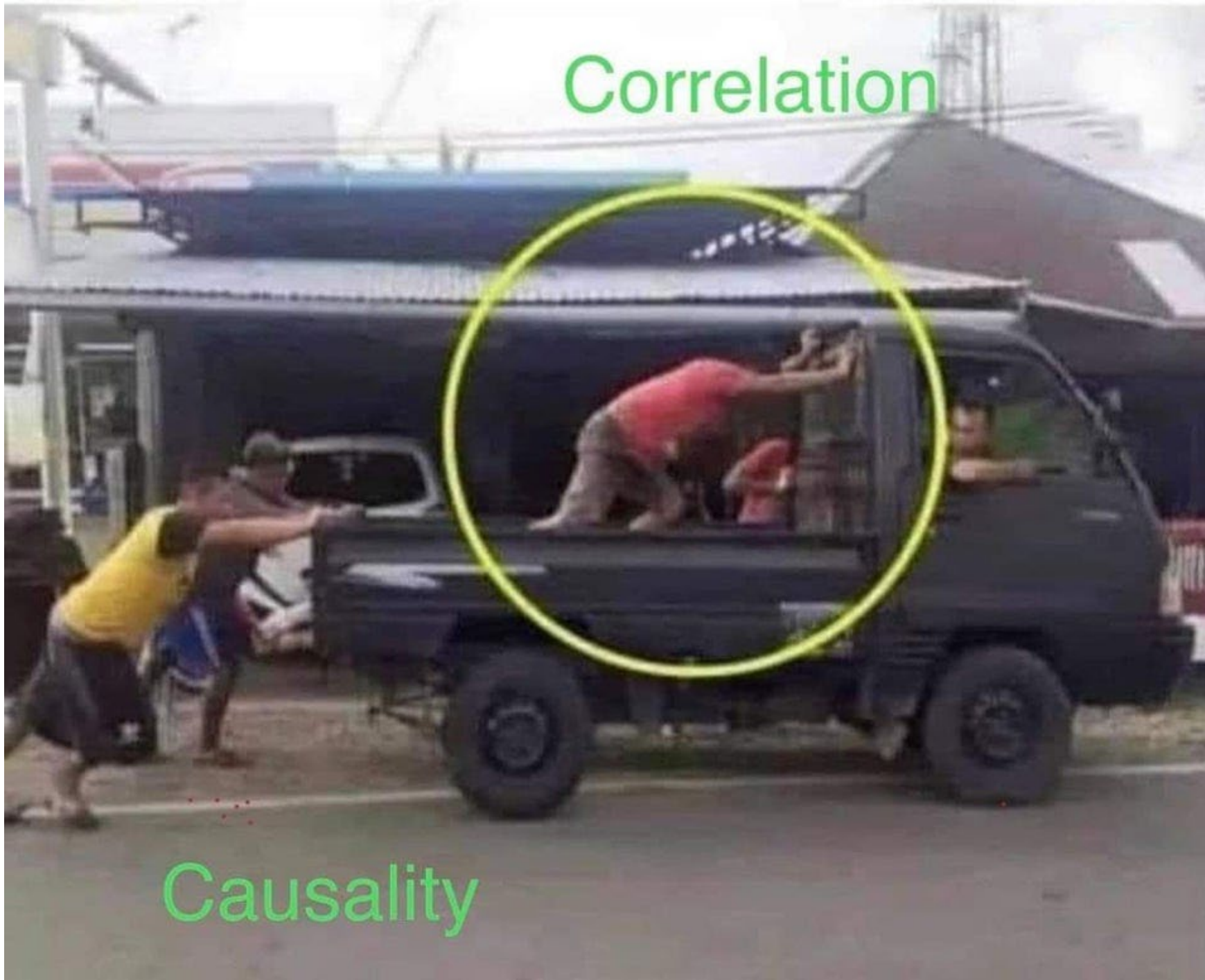
Ciències socials vs. ciències naturals

En les ciències socials s'estudien fets realitzats per persones amb llibertat de decidir, autonomia i capacitat d'autoreflexió.

- Determinisme *vs.* probabilitat: el fet de buscar la causa d'un comportament no significa acceptar un concepte de causa determinista, ja que a vegades els factors analitzats no produeixen en qualsevol cas un comportament determinat → factors de risc.
- Correlació no implica causalitat: es considera que un fenomen en causa un altre quan tots dos es correlacionen l'un amb l'altre, quan l'un precedeix l'altre en el temps, quan els dos fenòmens no han sigut causats per un fenomen diferent i, a més, quan hi ha una raó lògica i coherent per a pensar que s'hi estableix una relació causal (variable independent-dependent).
- Factor objectiu i significat.

Correlation

Causality

<https://www.tylervigen.com/spurious-correlations>

Criminologia, política criminal i dret penal

- La **criminologia** aporta el substrat empíric, el fonament científic → Explicativa-empírica.
- La **política criminal** transforma l'experiència criminològica en opcions i estratègies assumibles pel legislador i pels poders públics (pont entre DP i crim.; altres influències polítiques i socials) → Decisional.
- El **dret penal** (coneixement normatiu) converteix en proposicions jurídiques, generals i obligatòries el saber criminològic esgrimit per la política criminal amb estricta respecte de les garanties individuals i principis jurídics d'igualtat i seguretat propis d'un Estat de dret → Instrumental
 - No obstant això, el Codi penal espanyol manca de referències empiricocriminològiques.

REFERÈNCIES (MATERIAL D'ESTUDI)

- García-Pablos de Molina, A. (2016). “La criminología como ciencia empírica e interdisciplinaria: aproximación a la misma”, en A. García-Pablos de Molina, *Criminología: una introducción a sus fundamentos teóricos* (8a ed., p. 19-21). Tirant lo Blanch.
- García-Pablos de Molina, A. (2016). “El método de la criminología: empirismo e interdisciplinariedad”, en A. García-Pablos de Molina, *Criminología: una introducción a sus fundamentos teóricos* (8 ed., p. 22-84). Tirant lo Blanch.
- Larrauri, E. (2015). “Métodos de estudio de la criminología”, en E. Larrauri, *Introducción a la criminología y al sistema penal* (p. 33-48). Trotta.
- Serrano Tárraga, M. D. (2018). “Relaciones entre derecho penal, criminología y política criminal”, en M. D. Serrano Tárraga, *Criminología. Introducción a sus principios* (2a ed., p. 147-150). Dykinson, SL.

